

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Zprávy a jubilea

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 15 (1970), No. 3-4, 203--204

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139146>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1970

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Dále v pobočce přednášel *V. Maric* z Institutu matematiky a fyziky Univerzity Novi Sad na téma *Diferential equations and the slowly varying functions* (24. 9.) a *V. Vyšín* z UP v Olomouci na téma *Termodynamika ireverzibilních dějů* (5. 6.).

Pro učitele matematiky přednášel na 48. metodické besedě *J. Veselý* na téma *Nové pojetí počtů, matematiky a rýsování* na ZDŠ (19. 3.). Pro referenty MO přednášeli *M. Zedek* a *M. Jiroušek*.

V cyklu přednášek pro řešitele MO bylo uspořádáno celkem 10 přednášek, které přednesli *S. Trávníček*, *J. Voráček*, *V. Frýbová*, *D. Jedličková* a *J. Máca*.

Ve dnech 30. 6. až 3. 7. pořádala pobočka na přírodovědecké fakultě UP v Olomouci letní školu pro učitele fyziky škol II. cyklu. Letní škola byla věnována moderní experimentální technice a praktická cvičení v laboratořích katedry experimentální fyziky a metodiky fyziky vedli *L. Dvořák*, *O. Lepil*, *J. Záhejský* a *J. Žouželka*. Letní školy se zúčastnilo 26 profesorů fyziky.

OLDŘICH LEPIL

DOC. JÚLIUS KRMEŠSKÝ SEDEMDESIATNIKOM

Dňa 10. apríla 1970 sa dožil svojich sedemdesiatych narodenín a polstoročia svojho členstva v Jednote československých matematikov a fyzikov zaslúžilý učiteľ doc. Július Krmešský.

Doc. Krmešský patrí ku staršej generácii Slovákov, ktorí sa od samého zrodu Československej republiky aktívne zúčastňovali verejného života. Narodil sa v Ploštíne pri Liptovskom Mikuláši, kde v roku 1918 zložil skúšku dospelosti ako jeden z posledných maturantov maďarského gymnázia. V tom istom roku sa zapísal na Lekársku fakultu budapešianskej univerzity, pretože profesia lekára v bývalom Uhorsku zaručovala Slovákom väčšiu voľnosť prejavu národného povedomia. Štátnym prevratom však pôvodná pohnútka prestala a v roku 1919 odišiel do Prahy študovať na Elektrotechnickú fakultu Vysokého učenia technického. Nakoniec sa však vrátil k ideálu svojho detstva k učiteľstvu a k fyzike; posledné tri semestre štúdia dokončil na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity, odbor matematika-fyzika.

Jednota československých matematikov a fyzikov, ktorej bol členom už ako vysokoškolák, mu ako mladému profesorovi zverila preklady českých fyzikálnych učebníc do slovenčiny. Vtedy to bola práca tvorivá. Išlo totiž o prvé slovenské učebnice od časov matičných a bolo treba skutočne tvoriť alebo aspoň stabilizovať slovenskú fyzikálnu terminológiu s ohľadom na vtedajšie rôznorodé tendencie.

Po absolutoriu v roku 1923 nastúpil na evanjelickom kolegiálnom gymnáziu v Prešove, kde popri matematike a fyzike vyučoval tiež slovenčinu a veľmi aktívne sa zúčastňoval i osvetovej práce a kultúrneho života mesta Prešova. V roku 1929 nastúpil na I. štátnom gymnáziu a v roku 1932 na Štátnu reálku v Bratislave ako definitívny profesor. Od roku 1936 pôsobil na II. štátnom gymnáziu ako lektor metodiky fyziky.

V roku 1942 bol poverený funkciou riaditeľa Ústavu pre školský a osvetový film. Tu vybudoval životaschopný podnik zo stránky organizačnej i výrobnotechnickej a položil solidné základy rozvoja školského filmu na Slovensku. Po likvidácii ústavu, od začiatku roku 1950 pôsobil na Štátnom pedagogickom ústave v Bratislave.

V r. 1953 bol pozvaný na Vysokú školu pedagogickú v Bratislave, kde prednášal experimentálnu fyziku a metodiku fyziky. Po osamostatnení Vyššej pedagogickej školy prevzal funkciu vedúceho katedry fyziky tejto školy, neskôr Pedagogického inštitútu v Trnave. V roku 1961 bol menovaný docentom a v roku 1963 po 40 rokoch plodnej práce odišiel do dôchodku, pričom naďalej vypomáhal Pedagogickej fakulte Univerzity Komeanského v Trnave, niektorými prednáškami najmä z metodiky fyziky.

Doc. Krmešský je spoluautorom troch stredoškolských, jednej vysokoškolskej učebnice a dvoch učebných textov, a autorom viacerých článkov a štúdií. Za svojho aktívneho pôsobenia bol členom mnohých školských ustanovizní a početných komisií, najmä pri tvorbe učebných osnov. Činne sa zúčastňoval popularizácie astronómie ako zakladateľ a čelný funkcionár Štefánikovej astronomickej spoločnosti slovenskej a člen výboru Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV. Spolupracoval na tvorbe 17 školských fyzikálnych filmov a na publikácii „Film a diafilm vo vyučovaní fyziky“.

Za celoživotnú prácu sa mu v posledných rokoch okrem titulu „zaslúžilý učiteľ“ dostalo odmeny v podobe čestných uznaní od Jednoty československých matematikov a fyzikov, Československej astronomickej spoločnosti pri ČSAV, poroty I. prehliadky školských filmov v Trenčianskych Tepliciach a pamätnej plakety od Rady Mestského národného výboru v Prešove.

Doc. Krmešský sa dožíva svojich sedemdesiatin v plnom zdraví. S charakteristickým zápalom pokračuje v práci na objasňovaní niektorých doteraz nevysvetlených javov z okrajových oblastí fyziky. Do ďalších rokov života želáme mu predovšetkým duševnú pohodu, pevné zdravie a pozitívne výsledky v práci.

JOZEF JANVIČ

IN MEMORIAM PROF. JAROSLAV MALÝ

Dne 9. února 1970 zemřel po těžké nemoci profesor matematiky a deskriptivní geometrie roudnického a litoměřického gymnasia Jaroslav Malý, organisátor života JČMF na okrese Litoměřice, významný pedagog pečující stále o vyšší úroveň vyučování matematiky, který stále hledá vyšší odbornost a zlepšuje metodický přístup k výuce.

Profesor Malý se narodil 16. listopadu 1906 v Karlíně. Po maturitě s vyznamenáním v r. 1924 na st. reálce v Nymburce odchází studovat fakultu speciálních nauk na ČVUT v Praze. Po roce zapisuje přírodovědeckou fakultu Karlovy University, kde absoluuje v r. 1932 z matematiky u profesora Boh. Bydžovského a II. stát. zkoušku z desk. geometrie v r. 1933 u prof. Frant. Kadeřávka. Vysoce odborně připraven na výuku na reálných gymnasiích pociťuje silně důsledky hospodářské krize. Po roku bez místa získává místo zatímního učitele na různých místech podle postupně uvolňovaných míst. Teprve v roce 1938 začíná na gymnasiu v Roudnici. V letech 1943 až 1945 působí na strojní průmyslovce v Praze - Smíchov. Po skončení války jde obnovit nově otevřené Jungmanovo reálné gymnasium v Litoměřicích. Profesor Jaroslav Malý pečuje o slabší studenty, organizuje doučovací kroužky, pro schopnější pak vede zájmové kroužky. Jeho vysoké sociální citění, plynoucí zřejmě z vlastních těžkých životních chvil, pociťili zvláště děti z početnějších rodin. Součástí jeho povahy bylo, že neohroženě podporoval nadané studenty při jejich vstupu na vysoké školy. Vyslal je připravené pro teoretické disciplíny a se značnou mírou technického myšlení. Celá řada jeho žáků čerpá z jeho výborných základů a někteří pracují i na velmi zodpovědných místech.

Jako dlouholetý předseda OV JČMF rozšiřuje „Rozhledy“, pobízí k řešení úloh, organizuje přednáškovou činnost, je členem KÚ Matematické olympiády v Ústí n./Lab. Pracuje v pedagogických komisích, vede pedagogická čtení a je později pozván do komise pro matematiku při Metodické radě MŠ.

Během života nezískává oficiálních poct. Avšak jak už tak často bývá, celou jeho osobnost jeho žáci chápou až v době maturit a po nich. Nikdy neztrácí o své žáky zájem. Těší se z jejich úspěchů, které byly po právu i výsledkem jeho plodné práce a tak nechť i jejich nynější práce je skromnou kytičkou vděčnosti na jeho hrob jako projev hluboké úcty.

JAN SEDLÁK